

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 30 0 Rs 021616 24 Rev
Sarajevo, 04.02.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Fatime Imamović, kao predsjednice vijeća, Snježane Malešević i Adnana Baručije, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja F.M., sina H. iz Š., G.S., koga zastupa punomoćnik Jasmina Osmanović, advokat iz Tuzle, protiv tužene JU Osnovna škola „Špionica“ iz Špionice, Grad Srebrenik i umješača na strani tužene Tuzlanski kanton, koga zastupa zakonski zastupnik Kantonalno pravobranilaštvo Tuzla, radi naknade šete, vrijednost spora, 8.200,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv rješenja Kantonalnog suda u Tuzli, broj: 30 0 Rs 021616 24 Rsž 2 od 16.05.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 04.02.2025. godine donio je:

R J E Š E N J E

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Srebreniku broj 30 0 Rs 021616 18 Rs 3 od 30.11.2023. godine stavom I izreke prvostepene presude, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tražio utvrđenje da je tužena vršila mobing, te tužitelju prouzrokovala duševne bolove i strah, kontinuirano u periodu od 2008.godine - 2011. godine, pa je obavezana tužena da tužitelju, na ime nematerijalne štete zbog mobinga, isplati iznos od 5.000,00 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe to jest od 09.02.2011. godine, pa do konačne isplate, sve u roku od 30 dana od dana donošenja presude, pod prijetnjom izvršenja.

Stavom II izreke prvostepene presude, odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim traži da se utvrdi da je tužena vršila diskriminaciju i uznemiravanje, te tužitelju prouzrokovala duševne bolove i strah, kontinuirano u periodu od 2008.godine-2011. godine, uz obavezu tužene da tužitelju, na ime nematerijalne štete zbog diskriminacije i uznemiravanja, isplati iznos od 8.200,00 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe to jest od 09.02.2011. godine, pa do konačne isplate, sve u roku od 30 dana od dana donošenja presude, pod prijetnjom izvršenja.

Stavom III izreke prvostepene presude, odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja da se naloži tuženoj da presudu u ovoj pravnoj stvari postavi na svoje oglasne ploče u zbornici i kancelariji direktora škole i sačuva ih tu kontinuirano 12 mjeseci, da po jedan primjerak dostavi Ministarstvu obrazovanja i nauke TK, Pedagoškom zavodu TK i Vladi TK, a sve navedeno da uradi u roku 30 dana od dana pravosnažnosti presude i da to pročita na sjednicama Školskog odbora, Nastavničkog vijeća i Vijeća roditelja, i to u roku od 90 dana od dana pravosnažnosti presude o trošku tužene.

Stavom IV izreke prvostepene presude, odbačen je dio tužbenog zahtjeva tužitelja koji se odnosi na klevetu, kao neblagovremen.

Stavom V izreke prvostepene presude, odbijen je zahtjev tužitelja i umješača na strani tužene za naknadu troškova parničnog postupka.

Drugostepenim rješenjem Kantonalnog suda u Tuzli, broj: 30 0 Rs 021616 24 Rsž 2 od 16.05.2024. godine žalbe tužene i umješača na strani tužene su uvažene, prvostepena presuda ukinuta u stavu I i II izreke i u tom dijelu je tužba odbačena, dok je žalba tužitelja odbijena i potvrđena odluka o troškovima postupka sadržana u stavu V izreke. Istim rješenjem je odlučeno da se odbijaju zahtjevi stranaka i umješača na strani tužene za naknadu troškova žalbenog postupka.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelj pobija drugostepeno rješenje zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da ovaj sud usvoji reviziju, preinači pobijano rješenje i usvoji tužbeni zahtjev ili da ukine pobijanu odluku i predmet vrati drugostepenom суду na ponovno odlučivanje.

Tuženi je u podnesenom odgovoru na reviziju predložio da se revizija odbije kao neosnovana.

Ovaj sud je u smislu odredbe člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku (daljem tekstu ZPP-a) ispitao pobijano rješenje u granicama razloga u kojim se ono pobija revizijom i po službenoj dužnosti, jer je odlučivanje po istoj dozvoljeno temeljem odredbe člana 254. stav 1. i 4. ZPP u vezi sa članom 13. stav 2. Zakona o zabrani diskriminacije¹ kojim je propisano da je u svim antidiskriminacijskim postupcima revizija uvijek dozvoljena.

Revizija nije osnovana.

U ovoj fazi revijskog odlučivanja predmet spora je zahtjev tužitelja za utvrđenje da je tužena vršila mobing, kontinuirano u periodu od 2008.godine - 2011. godine, zbog koga je tužitelj trpio duševne bolove i strah za koje traži naknadu nematerijalne štete, kao i da je tužena vršila diskriminaciju i uznenimiravanje tužitelja u istom periodu, uz obavezu tužene da tužitelju naknadi nematerijalnu štetu zbog diskriminacije i uznenimiravanja, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe, pa do konačne isplate.

Iz stanja spisa proizilazi da je tužitelj u tužbi podnesenoj dana 05.02.2011. godine postavio tužbeni zahtjev za naknadu nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede časti, ugleda i straha, u iznosu od 9.000,00 KM, zbog toga što je Vijeće roditelja tužene radilo nezakonito na svojim sjednicama od 06.02.2008. godine i 18.03.2008. godine. Na pripremnom ročištu dana 07.05.2014. godine, tužitelj je pored postojećeg zahtjeva za naknadu nematerijalne štete zbog povrede časti i ugleda, koji je zahtjev smanjio na iznos od 6.000,00 KM, istakao i drugi zahtjev za naknadu nematerijalne štete na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog mobinga u iznosu od 4.000,00 KM, koji je zasnivao na činjeničnim tvrdnjama da je duže vremena izložen mobingu, da je žrtva mobinga, zbog stavnog uznenimiravanja na radnom mjestu, ponavljanja radnji koje imaju ponižavajući efekat na njega kao žrtvu, zbog degradacije i njegovog profesionalnog statusa. Tužitelj je pismenim podneskom od 29.07.2023. godine, konačno postavio tužbeni zahtjev, za utvrđenje da je tužena, kao poslodavac, u periodu od 2008. godine, zaključno sa 09.02.2011. godine, vršila diskriminaciju, mobing, uznenimiravanje,

¹ "Službeni glasnik BiH", broj: 59/09 i 66/16

klevetu, da je na taj način tužitelju prouzrokovala duševne bolove i strah, kontinuirano u periodu od 2008. – 2011. godine i da mu tužena na ime naknade nematerijalne štete zbog diskriminacije i mobinga, uz nemiravanja, isplati iznos od 8.200,00 KM, sa kamatama, te da se presuda kojom će se utvrditi povreda prava tužitelja na jednako postupanje javno objavi i pročita, na način kako je to navedeno u izreci prvostepene presude.

Prvostepeni sud je djelimično usvojio tužbeni zahtjev tužitelja i utvrdio da je tužena kontinuirano, u periodu od 2008. do 2011. godine, vršila mobing prema tužitelju i obavezala tuženu da tužitelju naknadi nematerijalnu štetu po ovom osnovu u iznosu od 5.000,00 KM, dok je odbijen zahtjev za utvrđenje diskriminacije i objavu presude, te je odbačen zahtjev za klevetu kao neblagovremen.

Drugostepeni sud je odlučujući po žalbama parničnih stranaka, žalbe tužene i umješača na strani tužene uvažio i prvostepenu presudu ukinuo u dijelu odluke o mobingu i diskriminaciji (stav I i II izreke prvostepene presude) i u tom dijelu odbacio tužbu, cijeneći da je tužba za mobing podnesena neblagovremeno po proteku prekluzivnog roka iz člana 45. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu, a za diskriminaciju po proteku roka od tri godine od dana saznanja za učinjenu povredu prava (Zakon o zabrani diskriminacije).

Po ocjeni ovog suda odluka drugostepenog suda je pravilna i zasnovana na zakonu.

Mobing, kao jedan od oblika diskriminacije prema članu 4. st. 3. Zakona o zabrani diskriminacije definiše se kao oblik nefizičkog uzinemiravanja na radnom mjestu, koji podrazumijeva ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na žrtvu čija je svrha ili posljedica degradacija radnih uslova ili profesionalnog statusa zaposlenog. Iz definicije mobinga proizilazi da se radi o uzinemiravanju na radnom mjestu zbog čega, po stanovištu ovog suda, se radi o sporu iz radnog odnosa za koji su po Zakonu o radu propisane posebne odredbe o podnošenju tužbe sudu.

S tim u vezi ovaj sud je na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 18.12.2018. godine zauzeo pravni stav da spor između zaposlenika i poslodavca u pogledu ostvarivanja sudske zaštite zbog mobinga predstavlja u procesnom smislu parnicu iz radnih odnosa.

Prema odredbi člana 45. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu („Službene novine FBiH“ broj 32/00), kojim je izmjenjena odredba člana 103. Zakona o radu, koji zakon na konkretni slučaj pravilno promjenjuje drugostepeni sud, propisano je da zaposlenik koji smatra da mu je poslodavac povrijedio neko pravo iz radnog odnosa, može zahtijevati od poslodavca ostvarivanje tog prava (stav prvi), a da podnošenje zahtjeva iz stava prvog ovog člana, ne sprečava zaposlenika da traži zaštitu povrijedenog prava pred nadležnim sudom (stav drugi), te da zaposlenik može podnijeti tužbu pred nadležnim sudom zbog povrede prava iz radnog odnosa u roku od jedne godine od dana dostave odluke kojom je povrijedeno njegovo pravo, odnosno od dana saznanja za povredu prava iz radnog odnosa.

U pogledu zahtjeva za utvrđenje diskriminacije i zaštitu prava po tom osnovu odredbom iz člana 13. stav 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije („Službene glasnik BiH“ broj: 12/16), koji je stupio na snagu 14.09.2016. godine, regulisano je da je rok za podnošenje tužbe za zaštitu od diskriminacije 3 godine od dana saznanja o učinjenoj povredi prava, a najduže 5 godina od dana učinjene povrede, a da se u slučaju kontinuirane diskriminacije, rok računa od dana posljednje učinjene radnje, dok se rokovi ne računaju u slučaju sistemske diskriminacije.

Imajući u vidu činjenična utvrđenja konkretnog slučaja da je tužitelj u podnesenoj tužbi od 05.02.2011. godine postavio samo zahtjev za naknadu štete (čl. 200. ZOO), a tek na ročištu dana 07.05.2014. godine tužbu za zaštitu od mobinga, koji je po njegovim navodima tužena vršila u periodu od 2008. – 2011. godine i da je podneskom od 29.07.2023. godine konačno postavio tužbeni zahtjev za utvrđenje diskriminacije za isti period od 2008. – 2011. godine, to je pravilan zaključak drugostepenog suda da je tužba u spornom dijelu neblagovremena i da je treba odbaciti primjenom odredbe člana 67. stav 1. tačka 2. ZPP, što je prvostepeni sud propustio učiniti.

Naime, rokovi, propisani navedenim Zakonima za podnošenje tužbe su strogi, prekluzivni rokovi, čijim protekom se gubi pravo na mogućnost sudske zaštite prava.

Kako nisu ostvareni revizijski razlozi, kao ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti u skladu sa odredbom člana 241. stav 1. ZPP, to je reviziju tužitelja valjalo odbiti primjenom odredbe člana 248. ZPP, u vezi sa članom 254. stav 1. i 4. ZPP.

Predsjednica vijeća,
Fatima Imamović, s.r.